

SIP - SAMORDNAD INDIVIDUELL PLAN

0–18 år

Tillämpningsanvisningar

för Social- och äldreförvaltningen, Utbildningsförvaltningen och
Region Haninge kommun gällande SIP rutin

Postadress
136 81 Haninge

Besöksadress
Kommunhuset
Rudsjöterassen 2

Telefon
08-606 70 00

E-post
haningekommun@haninge.se

Webb
www.haninge.se

Om ett barn har insatser från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten, kan barnet få stöd genom en samordnad individuell plan.

Den lokala BUS-gruppen i Haninge (Samverkan kring barn i behov av särskilt stöd) där det ingår aktörer från kommunen (SÅF och UBF) samt aktörer från regionen (Prima barn, Barn – och ungdomsmottagningen, första linjens psykiatri inom vårdcentralen samt Habiliteringen) har i april 2022 träffat en överenskommelse som ger kommunala skolor och förskolor rätt att kalla till SIP-möte. Överenskommelsen innebär att det i ett första skede sker under en provotid på ett år från att SIP-rutinerna är tagna.

Innehåll

1. Syfte med tillämpningsanvisningarna	4
2. Definition av SIP	4
2.1 Styrande lagstiftning som underlag	4
2.1.1 Stärkt barnrättsperspektiv	5
3. Ansvar och roller.....	6
3.1 Tillämpning hos olika huvudmän	6
3.2 Andra mötesformer.....	7
4. Stöd inför SIP	8
4.1 Flödesschema SIP	10

1. Syfte med tillämpningsanvisningarna

Den enskilde och/eller deras vårdnadshavare/legal företrädare ska uppleva att stödet samordnas smidigt och på bästa sätt för dem.

Den enskilde och/eller deras vårdnadshavare/legal företrädare ska uppleva att de varit delaktiga i processens olika delar och beslut.

För att säkerställa den enskildes delaktighet i ett SIP-möte (Samordnad Individuell Plan) bör man ta hänsyn till följande:

2. Definition av SIP

- Samordning av pågående kontakter, stöd och insatser
- Framåtsyftande samordnade aktiviteter
- Personens/anhörigas delaktighet och samtycke måste finnas
- Vad varje verksamhet kan erbjuda ska vara klart innan en SIP
- Uppföljning

2.1 Styrande lagstiftning som underlag

Lagstadgade överenskommelser som styrform för särskilda målgrupper diskuterades i både propositionen Vissa psykiatrifrågor m. m. 2008/2009:193 och i propositionen Trygg och säker vård för barn och unga som vårdas utanför hemmet 2016/17:59. Det lyfts fram att de lagstadgade samverkansöverenskommelser som styrform förstärker huvudmännens ansvar utan att staten i detalj föreskriver hur samverkan ska genomföras. Huvudmännen kan då utforma samverkansformer för helhetslösningar utifrån lokala och regionala förutsättningar

I hälso- och sjukvårdslag (2017:30), HSL, samt i socialtjänstlagen (2001:453), SoL står en likalydande text:

” När den enskilde har behov av insatser både från hälso- och sjukvården och från socialtjänsten, ska regionen tillsammans med kommunen upprätta en individuell plan.

Planen ska upprättas om regionen eller kommunen bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och om den enskilde samtycker till det. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål.

Planen ska, när det är möjligt, upprättas tillsammans med den enskilde. Närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet med planen, om det är lämpligt och den enskilde inte motsätter sig det.

Av planen ska det framgå 1. vilka insatser som behövs, 2. vilka insatser som respektive huvudman ska svara för, 3. vilka åtgärder som vidtas av någon annan än regionen eller kommunen, och 4.

vem av huvudmännen som ska ha det övergripande ansvaret för planen. Lag om ändring i Socialtjänstlagen (2009:981).

Lagstiftningarna (2 kap § 7 SoL, 16 kap § 4 HSL) beskriver vad en SIP ska innehålla och att personen själv ska vara med i arbetet.

Förskolan och skolan har en skyldighet att samverka när socialnämnden begär det, vilket regleras i 29 kap. 13 § skollagen. Regeringen har även i andra sammanhang tydliggjort skolans betydelse och uttryckt att ”förskolan, skolan och fritidshemmet är naturliga delar av barnets vardag och att det inte minst är här som barn som får illa eller riskerar att fara illa bör bli upptäckta för att i ett tidigt skede få den hjälp och det stöd de kan behöva.

I lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård finns SIP med som en central del. Lagen syftar till att främja en god vård och en socialtjänst av hög kvalitet för de som skrivs ut från slutenvård och behöver insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården och/eller den regionfinansierade öppna vården.

2.1.1 Stärkt barnrättsperspektiv

Barnkonventionens artikel 12 slår fast att barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör dem. Det innebär att barn som kan bilda egna åsikter ska tillförsäkras rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör dem, att de ska bli tagna på allvar och bli lyssnade på.

Barnets ålder och mognad har betydelse för vilket inflytande barnets åsikter får. Barn har ingen skyldighet att ha eller bilda en egen åsikt och ingen kan tvinga ett barn att avslöja sina tankar eller åsikter.

I strategin för att stärka barns rättigheter i Haninge kommun står det bland annat att kommunens verksamhet ska i allt väsentligt präglas av rättigheterna som föreskrivs i FN:s konvention om barns rättigheter. Alla barn har rätt att uttrycka sina åsikter och de ska tillmätas betydelse. Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och att de ska tillmätas betydelse i sådant som rör dem. I Haninge kommun ges möjlighet för barn, som är i stånd att bilda egna åsikter, möjlighet att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Barnets rätt till delaktighet och inflytande medför skyldigheter för alla oss som arbetar med barn och unga. Vi behöver till exempel försäkra oss om att det inte finns några hinder för barnet att uttrycka sina åsikter på ett sätt som passar dem.

Dessutom behöver vi säkerställa att barnets synpunkter tas om hand och bearbetas och att vi återkopplar till barnet vilken betydelse deras röst har haft. En viktig förutsättning för att lyckas är att göra barn och unga delaktiga i arbetet. Barns delaktighet tycks dessutom vara en avgörande faktor för resultatet.

konkretisera rutinen, vara ett stöd utförandet av SIP och undanröja eventuella hinder som kan uppkomma. Det har därför tagits fram Tillämpningsanvisningar som till denna rutin för att tillvarata ett stärkt barnrättsperspektiv och med syfte att förankra och.

För den enskilde är det en rättighet att mötas med resurser utifrån sina behov. Samordnad individuell plan, SIP, tydliggör den enskildes samlade behov. Den enskildes, vårdnadshavares eller verksamhetens behov av samordning eller tydliggöranden vägleder om en SIP ska upprättas. Den

enskilde och/eller deras vårdnadshavare/legal företrädare ska uppleva att stödet samordnas smidigt och på bästa sätt för dem.

3. Ansvar och roller

Ansvarig att kalla till en SIP är den yrkesutövare eller ansvarig chef som uppmärksammat att behov av samordning av insatser från flera huvudmän föreligger.

Den verksamhet som blir kallad till en SIP är skyldig att delta förutsatt att den enskilde har pågående insatser från aktuella verksamheten.

Undantaget är om den enskildes samordning mellan regionfinansierade hälso- och sjukvård och socialtjänst inte fungerar tillfredställande utifrån den enskildes synpunkt kan skolan inte åläggas att kalla till en SIP utan ansvaret åligger fortsatt mellan regionfinansierade hälso- och sjukvård och socialtjänst att samverka och önskemålet om att upprätta en SIP från den enskilde hänvisas till dessa verksamheter.

Initiativ till en SIP med en verksamhet som inte har insatser till den enskilde kan tas om det gagnar den enskilde och ett tydligt syfte är formulerat och att den kallade verksamheten ser nytta i deltagandet. Möjligheten ska dock inte ersätta ordinarie remissvägar, anmälan etcetera.

Fokus vid upprättande av SIP är den enskildes behov. Oklarheter till exempel kring ekonomisk ansvarsfördelning ska lyftas i forum utanför mötet för SIP.

3.1 Tillämpning hos olika huvudmän

Tillämpning hos olika huvudmän	Gäller Socialtjänsten	Gäller Utbildningsförvaltningen	Gäller Region	Kommentar
När en kallelse inkommit: Stäm av med den enskilde (vårdnadshavare, förvaltare) att hen önskar SIP och att hen är medveten om att kallelse till SIP inkommit. Samt att hen skrivit under samtycket.	X			
Kontakta den sammankallande för att bekräfta mottagande av kallelse. Kontrollera att frågeställning och syfte med mötet är tydligt presenterat i SIP-kallelse, annars be om förtydligande.	X Vid kallelse till SIP inom slutenvården ska handläggaren kontrollera att öppenvården är kallade och kommer att delta på mötet			
SIP innefattar alltid att minst en aktör från regionen samt från kommunen deltar. Man kan ha möte kring den enskilde utan aktörer men då är det inte en SIP.	X	X	X	

Den som tar emot kallelse till SIP gör en bedömning om det behövs ett förmöte i form av tjänstemannamöte med representanter från andra enheter. Viktigt att inhämta samtycke från den ensilde innan ett sådant möte genomförs.	X			
Vid kallelse till SIP från Region/Socialtjänst i icke pågående ärenden finns ingen skyldighet att gå på SIP-möte för att enbart informera om insatser/för att ta emot ny-ansökningar.	X Hänvisa då till mottagningstefon samt att skicka in en ansökan ihop med underlag		X	.
Syftet med SIP är att samordna insatserna kring en person, om det inte finns pågående ärende finns inga insatser att samordna. Undantaget är kallelse till SIP i samband med LUS inom slutenvården. Säkerställ då att slutenvården samt öppenvården har en planerad utskrivning och att de fullgjort sitt medicinska ansvar.	X Se rutin för LUS.	X	X	
Huvudmansansvar: Kommun eller region. Om inte annat överenskommet. Regleras i Socialtjänstlagen 2 kap 7 § Hälso- och sjukvårdslagen 16 kap 4 §	X	X	X	

3.2 Andra mötesformer

Tjänstemannamöte: Där tjänstemän från de olika samverkande enheterna möts för att samverka kring tydlighet till exempel innan en SIP för att klargöra roller, ansvar och ekonomiska frågor.

Informationsmöte: om en vårdnadshavare vill ha information om vilket stöd en verksamhet kan erbjuda. Mötet hålls förutsättningslöst, kan vara del i ett motivationsarbete.

Konsultations/rådgivningsmöte: om en aktör eller förälder vill ha stöd i hur man ska arbeta vidare och om en annan verksamhets insatser behövs. Denna typ av möten sker såväl mellan verksamheter inom samma organisation som mellan verksamheter från olika huvudmän. Om det vid mötet visar sig att det finns ett behov av den andre huvudmannens insats kan redan vid detta tillfälle en SIP upprättas.

Nätverksmöte/förmöte: om vårdnadshavare, aktörer, närstående med flera samlas för att informera, samråda och besluta hur man ska arbeta vidare. Vid mötet vill man förtydliga vem som ska göra vad och även i detta sammanhang kan en SIP upprättas.

Samverkansmöte: kan vara samma som nätverksmöte. Här kan en SIP upprättas om man behöver tydliggöra vem som ska göra vad.

Motivationsmöte: oftast med vårdnadshavare och/eller den enskilde där särskilt motivationsarbete behövs för att kontakt ska få tas med annan verksamhet.

4. Stöd inför SIP

Förberedelse: Det är viktigt att informera den enskilde om mötet i förväg och ge den enskilde möjlighet att medverka på mötet och förbereda sig genom att informera den enskilde om syftet med mötet och vad som kommer att diskuteras. Det kan vara användbart att använda ett språk som är lätt att förstå för den enskilde och ge den enskilde möjlighet att ställa frågor och bestämma sättet den enskildes åsikter ska lyftas.

Verksamheterna kan bidra till en god förberedelse med tydlighet i sin kallelse till SIP. Varför hålls SIP, tydligt formulera vad den enskilde för önskemål och behov och vad som behöver samordnas.

Verksamheterna kan också förbereda sig genom att samla eller färdigställa utlåtanden, planer, bedömningar så att det finns underlag till beslut. Verksamheterna ska kunna utifrån det tydliga syftet också kunna förbereda de olika alternativ till stöd/insatser de kan erbjuda.

Skapa en trygg miljö: Mötesmiljön bör vara så trygg och avslappnad som möjligt för den enskilde. Det kan vara användbart att ha mötet i en plats som den enskilde är bekant med eller där hen känner sig bekväm.

Ge den enskilde en röst: Det är viktigt att ge den enskilde en aktiv roll i mötet. Fråga efter deras synpunkter och åsikter om deras behov och vilka åtgärder som ska vidtas. Ge dem möjlighet att uttrycka sig fritt och utan rädsla för konsekvenser. Fråga om sättet den enskilde vill vara aktivt, ifall den enskilde vill kommunicera via ombud, digitalt eller via skrift.

Använd visuellt stöd: Visuella hjälpmedel, såsom bilder och symboler, kan vara användbara för att hjälpa den enskilde att förstå vad som diskuteras och för att ge dem möjlighet att uttrycka sina åsikter.

Lyssna aktivt: Det är viktigt att visa uppmärksamhet på den enskildes åsikter och upplevelser under mötet. Var uppmärksam på deras kroppsspråk och reaktioner och se till att deras synpunkter tas med i beslutet.

Tre tips till aktivt lyssnande:

- För att uppmuntra någon att komma med egna svar och lösningar behöver du leda samtalet med öppna frågor. Öppna frågor är frågor som kräver eftertanke och längre svar än slutna frågor. Öppna frågor kan inte besvaras med ja eller nej. Använd de sju frågeorden för att komma framåt:
- Vem? Vad? Hur? När? Var? Varför? På vilket sätt?
För att gräva djupare i de svar du får kan du ställa sonderande följdfrågor, till exempel: *Finns det något mer som kan binda dig från att hinna med allt du ska göra?* Summera och formulera det du uppfattar

- Summera med jämna mellanrum: *Det jag hör att du säger är ... Stämmer det?* Utmaningen är att formulera och framföra vad du uppfattar utan att på något vis göra anspråk på att komma med ”sanningen”. Sändarens respons kommer att avgöra hur pass rätt ute du är. Tillåt långsamhet och tystnad. Kommunikation på djupare nivå händer oftare när vi tillåter oss långsamhet och ett mindre ordflöde. Jättejobbigt för vissa och helt naturligt för andra. Var generös med pauser, låt den du pratar med få tid på sig att tänka efter och leta efter svar lite längre in i sig själv. Uppmuntra sökandet genom att vara lugn och närvarande, visa tålamod och acceptans.

Utvärdera mötet: Efter mötet bör man utvärdera hur väl den enskildes delaktighet togs i beaktande. Det kan vara användbart att diskutera med den enskilde hur den enskilde kände inför mötet och om den enskilde känner att deras åsikter har tagits i beaktande i beslutet. Eftersträva att det är den enskilde som lämnar sin utvärdering. Vårdnadshavare och ombud får lämna sina egna utvärderingar.

Genom att använda dessa strategier kan man säkerställa att den enskildes delaktighet tas i beaktande i ett SIP-möte och barnrättsperspektivet stärks. Detta kan leda till bättre beslut och en mer positiv upplevelse för den enskilde.

4.1 Flödesschema SIP

